

FİİLDE YAPI ANLATIMI

Bir fiilin yapısı üçe ayrılır:

ÖRNEK

1. Vapurun arkasından gelen martılara simit fırlattı.
2. Babamın marketten aldıklarını mutfağa taşıyor.
3. Reçel yapacağı çilekleri şekerin içinde bir gün bekletti.
4. Bahçedeki sebze fidelerine birkaç kova su döküver.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili fiil basit yapıdadır?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

ÖRNEK

Tahtadaki yazan cümledeki fiillerden hangisi yapıcı diğerlerinden farklıdır?

- A) Suladım B) Alkışlıyor
C) Sürecekmiş D) Damlattı

ÖRNEK

Basit Yapılı Fiiller

Yapım eki almamış veya başka bir sözcükle birleşmemiş fiillerdir.

Türemiş Yapılı Fiiller

İsim ya da fiillere yapım ekinin getirilmesiyle oluşan fiillerdir.

Birleşik Yapılı Fiiller

En az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan fiillerdir.

Verilen bilgilere göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapıcı diğerlerinden farklı bir fiil kullanılmıştır?

- A) Almanya'dan gelen misafirlerimizi yolcu ettik.
B) Denize düşen top, dakikalar içinde kayboldu.
C) Köpeklerin ve keçilerin sesi uzaklardan duyuluyordu.
D) Bu ağacın en tepesine kadar tırmanabilirim.

ÖRNEK

Yeni başladığım okulu kısa sürede benimsedim.

Evden çıkarken kapıyı iyice kilitledin mi?

Derenin bulanık suyu kısa sürede duruldu.

Hazırladığım proje ödevini Türkçe öğretmenine teslim ettim.

Yukarıdaki öğrencilerden hangisi cümlesinde türemiş yapılı fiil kullanmamıştır?

- A) Hasan B) Damla C) Ahmet D) Neşe

ÖRNEK

Aşağıdaki dizelerin hangisinde birleşik yapılı fiil kullanılmamıştır?

- A) Şimdi bahçelerde sarı yapraklar var
Belki yarın her yer bembeyaz
B) Artık eskisi gibi değilim ben,
Olamam sonra hiçbir zaman da.
C) Madem beni bırakıp gidiyorsunuz,
Ne diyebilirim artık bilmem ki...
D) Ah nasıl dayanmalı bilmiyorum,
İçim çünkü içim ah kan ağlıyor!

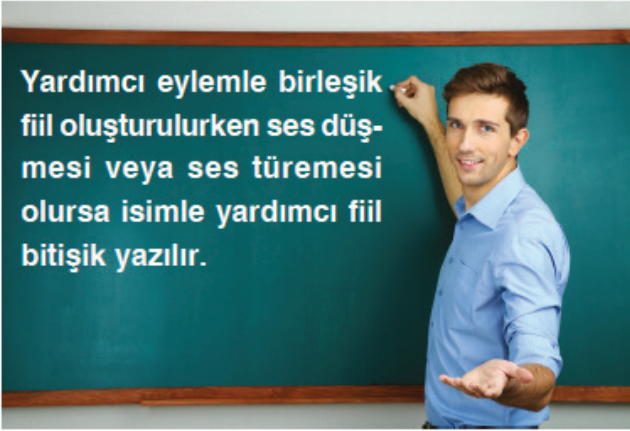
ÖRNEK

Birleşik fiiller en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşur. Oluşumu bakımından üçe ayrılır: Kurallı birleşik fiiller, yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik fiil, oluşumu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Kardeşim harçlığının yarısını bana vermeyi reddetti.
- B) Martı elimdeki simidi kapıverdi.
- C) Yağmur yağmazsa sinemaya gidebilirim.
- D) Asansör arızalanınca korkudan kalbim durayazdı.

ÖRNEK

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tahtada yazan bilgi örneklenmiştir?

- A) Soğuk hava birkaç gün sonra yurdu terk ediyor.
- B) Yarışmada birinci olacağımı hissetmiştim.
- C) Evin salonunun duvarında küçük bir çatlak fark ettim.
- D) Babama telefon ettim, birazdan bizi alacak.

ÖRNEK

- I. Hafta içi alışveriş merkezlerinde in cin top oynuyor.
- II. Piknikçiler havaların ısınmasını dört gözle bekliyor.
- III. Cem Bey'in geldiğini görünce ayağa fırladı.
- IV. Evden çıkarken camı kapatmadığına pişman oldu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde birleşik fiil diğerlerinden farklı bir yolla oluşmuştur?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

ÖRNEK

1.	Dükkanı kapattı, koşarak evine gitti.
2.	Erdem Bey emekli olduktan sonra kabuğuna çekildi.
3.	İçtiğim soğuk sular beni hasta etti.
4.	Sabahları beni okula annem bırakıyor.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde türemiş yapı fiil kullanılmıştır?

- A) 1.
- B) 2.
- C) 3.
- D) 4.

ÖRNEK

Alaca bir karanlık sarmadayken her yeri
Atlarımız çözüldü, girdik handan içeri
I II

Bir deva bulmak için bağrındaki yaraya
Toplanmıştı garipler şimdi kervansaraya
III

Bir noktada birleşmiş vatanın dört bucağı
Gurbet çeken gönüller kuşatmıştı ocağı
Bir pırıltı gördü mü gözler hemen dalıyor
Göğüsler çekilerek nefesler daralıyor
IV

Bu şiirdeki numaralanmış eylemlerden hangisi yapıcı türemiş değildir?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

ÖRNEK

Ömer	Bahçedeki kazlardan biri beni kovaladı.
İnci	Topladığımız erikleri eşit sayıda bö-lüştük.
Ozan	Diyet yapmaya başlayan dayım kısa zamanda zayıfladı.
Mine	Senin gibi yetenekli insanların karşısında şapka çıkarırım.

Yukarıdaki çocuklardan hangisinin cümlesinde türemiş yapı fiile yer verilmemiştir?

- A) Ömer
- B) İnci
- C) Ozan
- D) Mine

ÖRNEK

- (I) Elektrikli yılan balığı, Güney Amerika kıtasındaki Amazon ve Orinoko havzalarındaki çamurlu göletlerde yaşar. (II) Balık, kuş ve küçük memeli hayvanları besin olarak tüketir. (III) Vücudunda elektrik üretmek için özelleşmiş binlerce hücreden oluşan elektrik organı bulunur. (IV) Elektrikli yılan balığı, bir tehlike hissettiğinde ya da avlanacağı zamanlarda elektrik üretir.
- Numaralanmış cümlelerdeki fiillerden hangisi diğerlerinden farklı bir kökten türemiştir?**
- A) I. B) II. C) III. D) IV.

ÖRNEK

Birleşik fiiller en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşur. Oluşumu bakımından üçe ayrılır: Kurallı birleşik fiiller, yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik fiil, oluşumu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Babasından kalan dükkânı amcasının oğluna devretti.
B) Kâğıtta yazan yazıyı zorlukla okuyabildi.
C) Soğuk ve yağışlı hava yarın yurdu terk ediyor.
D) Yağmurdan sonra çıkan gökkuşağı bir anda kayboldu.

ÖRNEK

Genellikle ad soylu bir sözcükle bir fiilin kalıplaşmış anlamca kaynaşmasıyla oluşan birleşik fiillere anlamca kaynaşmış birleşik fiil denir. Bu fiillerde sözcüklerden biri ya da birden fazlası mecaz anlam kazanır. Deyimler, anlamca kaynaşmış birleşik fiillerdir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde anlamca kaynaşmış birleşik fiil yoktur?

- A) Dayımın hediye ettiği saati bulmak için odamın altını üstüne getirdim.
B) Sürekli arızalanan otomobilini geçen hafta elden çıkardı.
C) Önümüzdeki ay kardeşimle kamp yapmaya gidebilirim.
D) Dedemin tahtadan yaptığı gemiyi görünce parmağım ağzımda kaldı.

ÖRNEK

Fiiller yapı bakımından basit, türemiş ve birleşik fiiller olmak üzere üçe ayrılır. Yapım eki almamış fiillere "basit fiil", yapım eki almış fiillere "türemiş fiil", en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan fiillere "birleşik fiil" denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer alan fiil, yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Amcam bahçedeki ağaçların kuru dallarını buduyor.
B) Kamp yerinden ayrılırken yaktığınız ateşi söndürün.
C) Tarlanın ortasındaki kuyunun suyu çekilmiş.
D) Eski konağın balkonundaki korkuluklar paslanmış.

ÖRNEK

Engeller beni durduramaz, her bir engel kararlılığımı daha da güçlendirir.

Ali

Ali'nin cümlesiyle ilgili,

- I. Basit yapıda fiil vardır.
II. Türemiş yapıda fiil vardır.
III. Birleşik yapıda fiil vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III.